

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Географија 8, уџбеник за осми разред основне школе*, ауторке Тање Плазенић, Клет, Београд, на словачки језик писмо.

Констатује се да је горе наведени уџбеник превод уџбеника *Географија 8, уџбеник за осми разред основне школе* исте ауторке, издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача Клет, Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу решењем број: 034-01-1-41/2021-07 од 09.03.2021. године.

Уџбеник је садржински подељен на шест делова: *Географски положај, границе и величина територије Србије, Физичко-географске одлике Србије, Друштвено-географске одлике Србије, Природна и културна баштина Србије, Географија завичаја и Срби у региону и дијаспори*. На почетку уџбеника налази се увод и кратак водич кроз уџбеник а на крају уџбеника су *Речник појмова, Решење задатака и Литература и извори*.

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 - Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које је потребно исправити:

неадекватна величина слова:

- страна 8, 9, 10, 11 и до краја уџбеника – ситнији фронт слова у односу на оригинал у насловима одељака „Кључни појмови“, „Већ смо учили“, „Задатак“, „Сазнај више“, „Шта смо научили“ и „Занимљивости“ („Kľúčové pojmy, Už sme sa učili, Úloha...“);

неадекватан облик речи:

- страна 160 – „Hlavné centrá tohto priemyselného odvetvia sú“ уместо „Hlavné centrá tohto priemyselne odvetvia sú“;

словна грешка:

- страна 13 – „dediny Drača pri Kragujevci.“ уместо „dediny Drača pri Kragujevaci.“;
- страна 30 – „Kosovo a Metóchia“ уместо „Kosovo a Metóhia“, „Indija“ уместо „Indjija“;
- страна 49 – „Gospođin vir“ уместо „Gospodjin vir“;
- страна 57 – „Ďerdapská roklina“ уместо „Djerdapská roklina“;
- страна 67 – „rozmiestnenie lesného porastu“ уместо „rozmiesnenie lesného porastu“;
- страна 68 – „Počas letného“ уместо „Počas letého“;
- страна 115 – „Na tento proces sa uplatňuje“ уместо „Na tento proces sa uplaňuje“;
- страна 122 – „Rozlohou a počtom“ уместо „Rozlohou a počom“;

- страна 130 – „10+7 obcí“ уместо „10+7 odcí“;
- страна 137 – „nepriameho uspokojovania“ уместо „nepriameho uspokojovania“; „Zavlažovanie obrábatel'nych plôch“ уместо „Zavlažovanie obrábatel'nych pôch“;
- страна 142– „Broskyne“ уместо „Broskyn“;
- страна 146 – „Đerdapskom“ уместо „Djerdapskom“;
- страна 153 – „neďaleko Gornjeg Milanovca“ уместо „neďaleko Gornjého Milanovca“;
- страна 155 – „Arandjelovca“ уместо „Arandjelovca“;
- страна 157 – „Đerdap I“ уместо „Djerdap I“;
- страна 163 – „Vyplň tabuľku takým spôsobom“ уместо „Vyplň tabuľku taký spôsobom“;
- страна 206 – „začalo s osídľovaním“ уместо „začalo s osídľovanm“;

спајање речи:

- страна 126 - „ovplyvní svoje prostredie to závisí“ уместо „ovplyvní svoje prostredieto závisí“;

мало слово уместо великог:

- страна 21, 22 – „podľa Ústavy a Zákona o územnej organizácii Republiky Srbsko“ уместо „podľa ústavy a Zákona o územnej organizácii Republiky Srbska“, „Podľa ustanovení Ústavy Republiky Srbsko“ уместо „Podľa ustanovení ústavy Republiky Srbska“;

велико слово уместо малог:

- страна 56 – „kopaonickej skupiny“ уместо „Kopaonickej skupiny“;

изостављање превода речи:

- страна 83 – „Zaplavené obce v máji v roku 2014“ уместо „Zaplavené obce máji v roku 2014“;
- страна 99 – „Obec v Belehrade Vračar má najvyššiu hustotu zaľudnenia v Srbsku.“ уместо „Obec v Belehrade Vračar má najvyššiu hustotu zaľudnenia Srbsku.“;
- страна 104 – „Tieto pohyby sa stali dynamickejšie od 60. rokov XX. storočia.“ уместо „Tieto pohyby sa stali dynamickejšie od 60. rokov.“;
- страна 143 – „podunajská, šumadijská, smederevská, negotinská, timocká, metóchijská“ уместо „dunajská, šumadijská, smederevská, negotinská, metóchijská“;
- страна 185 – изостављање превода реченице „Поред појма културна баштина, у употреби је и термин културно **наслеђе**.“;

нови пасус:

- страна 205 – „Povrch nížiny pretínajú...“;

непотребан размак између редова:

- страна – „Po obmedzení vstupu vystažovalcov...“;

неистицање речи косим словима:

- страна 57 – „*V atlase si prečítajte, aká je jeho nadmorská výška a hodnotu napíšete na riadok.*“ уместо „*V atlase si prečítajte, aká je jeho nadmorská výška a hodnotu napíšete na riadok*“;
- страна 71 – „*Kedy majú rieky v Srbsku najvyššiu hladinu vody a kedy najnižšiu?*“ уместо „*Kedy majú rieky v Srbsku najvyššiu hladinu vody a kedy najnižšiu?*“;
- страна 79 – „*Čo sa stalo s riečnym tokom po prúde od priehrady?*“ уместо „*Čo sa stalo s riečnym tokom po prúde od priehrady?*“;
- страна 86 – „**Červenezem (terra rossa)**“ уместо „**Červenezem (terra rossa)**“;
- страна 207 – „*gastarbeiter*“ уместо „*gastarbeiter*“;

неистицање речи тамним словима:

- страна 37 – „*sú v našej krajine zastúpené **piesočiny** (Deliblatská piesočina) a **sprašové plošiny** (Titelská sprášová plošina).*“ уместо „*sú v našej krajine zastúpené piesočiny (Deliblatská piesočina) a sprášové plošiny (Titelská sprášová plošina).*“, „*má veľký vplyv **človek.***“ уместо „*má veľký vplyv **človek.***“;
- страна 43 – „**Srbsko-macedónsky masív**“ уместо „Srbsko-macedónsky masív“;
- страна 64 – „**panónsku a horskú**“ уместо „panónsku a horskú“, „**Kontinentálny typ podnebia**“ уместо „Kontinentálny typ podnebia“, „**Panónskej nížiny**“ уместо „Panónskej nížiny“, „**košava**“ уместо „košava“;
- страна 75 – „**Đetinje a Golijske Moravice**“ уместо „Đetinje a Golijske Moravice“, „**Pečka a Golijska Bistrica, Erenik, Klina, Miruša, Topluga a Prizrenska Bistrica**“ уместо „Pečka a Golijska Bistrica, Erenik, Klina, Miruša, Topluga a Prizrenska Bistrica“;
- страна 79 – „**horské oči**“ уместо „horské oči“;
- страна 83 – „**počas** povodne alebo **po** nej“ уместо „počas povodne alebo po nej“;
- страна 85 – „**Pôda**“ уместо „Pôda“;
- страна 86 – „**V oblasti Vojvodiny**“ уместо „V oblasti Vojvodiny“;
- страна 87 – „**Kosova a Metóchie**“ уместо „Kosova a Metóchie“;
- страна 88 – „**zo stepí**“ уместо „zo stepí“;
- страна 98 – „**proces depopulácie**“ уместо „proces depopulácie“;

- страна 113 – „**Náboženská** (konfesionálna) **štruktúra**“ вместо „**Náboženská** (konfesionálna) štruktúra“, „Okrem **Srbov**“ вместо „Okrem Srbov“, „časť **Rómov**“ вместо „časť Rómov“;
- страна 126 – „v **Belehrade, Novom Sade, Novom Pazare**“ вместо „v Belehrade, Novom Sade, Novom Pazare“;
- страна 138 – „najviac **pšenice a kukurice**“ вместо „najviac pšenice a kukurice“;
- страна 139 – „**Sója**“ вместо „Sója“;
- страна 147 – „**Lesníctvo**“ вместо „Lesníctvo“;
- страна 150 – „Podľa **druhu a účelu výrobkov**“ вместо „Podľa druhu a účelu výrobkov“;
- страна 160 – „je sústredené na území **Vojvodiny**.“ вместо „je sústredené na území Vojvodiny.“;
- страна 184 – „**rysa**“ вместо „rysa“;
- страна 185 – „**Kultúrne dedičstvo**“ вместо „Kultúrne dedičstvo“;
- страна 200 – „oblasť **Bosny a Hercegoviny**“ вместо „oblasť Bosny a Hercegoviny“;
- страна 205 – „**Indianu, Michigan, Wisconsin, New York, Kaliforniu, Arizonu**“ вместо „Indianu, Michigan, Wisconsin, New York, Kaliforniu, Arizonu“;

непотребно истицање речи тамним словима:

- страна 15 – „riečno-kanálového prieplyvu **Rýn-Mohan-Dunaj**“ вместо „riečno-kanálového prieplyvu Rýn-Mohan-Dunaj“;
- страна 50 – „kaňon **Uvac**“ вместо „kaňon Uvac“;
- страна 52 – „**Đeravica**“ вместо „Đeravica“;
- страна 86 – „údoliach **Južnej a Západnej Moravy**“ вместо „údoliach Južnej a Západnej Moravy“;
- страна 86 – „v oblastiach pohoria **Stari Vlah**“ вместо „v oblastiach pohoria Stari Vlah“;
- страна 88 – „**Frušká hora a Vršacke planine**“ вместо „**Frušká hora a Vršacke planine**“;
- страна 110 – „**Ekonomická štruktúra** obyvateľstva“ вместо „**Ekonomická štruktúra** obyvateľstva“;
- страна 125 – „Najčastejšie sa okolo **mestského jadra** nachádza obchodná zóna“ вместо „Najčastejšie sa okolo **mestského jadra** nachádza **obchodná zóna**“;
- страна 157 – „**Mokrin, Elemir, Lokve, Plandište, Velebit, Turija – sever a ďalšie**“ вместо „**Mokrin, Elemir, Lokve, Plandište, Velebit, Turija – sever a ďalšie**“;
- страна 162 – „gumárenský priemysel“ вместо „**gumárenský priemysel**“;

неадекватан превод речи:

- насловна страна и страна 2 – неадекватан превод имена ауторке уџбеника („Tanja Plazinićová“ уместо „Тања Плазинићовá“);
- страна 10, 17 – „Zväzová republika Juhoslávia (ZRJ)“ уместо „Juhoslovanská zväzová republika (JZR)“;
- страна 12 – „Ak pozorujeme polohu Srbska vzhľadom na rovník“ уместо „Ak pozorujeme polohu Srbska vo vzťahu k rovníku“;
- страна 16, 17 – „Kráľovstvo Juhoslávia“ уместо „Juhoslovanské kráľovstvo“, „ZRJ“ уместо „JZR“;
- страна 19 – „Kráľovstvo Srbsko“ уместо „Srbského kráľovstva“, „srbské kraje, srbský rod“ уместо „srbské krajine, srbský rod“;
- страна 53, 54 – „Žar-planina“ уместо „Šar-planina“, „4. Žar-planina“ уместо „4. Šar-planina“;
- страна 115 – „zabezpečiť jednoduchú reprodukcíu“ уместо „zabezpečiť prostú reprodukcíu“;
- страна 128 – „Počet mestských sídel“ уместо „Počet zmiešaných sídel“;

непотребан размак између речи и знака интерпункције:

- страна 55 – „Jelica...“ уместо „Jelica ...“, „Cer...“ уместо „Cer ...“;
- страна 68 – „20 °C“ уместо „20 ° C“;

неправилан облик речи:

- страна 4, 19, 20, 21, 22... неправилна употреба облика речи Република Србија у уџбенику – „Územie Republiky Srbsko“ уместо „Územie Republiky Srbska“, „**Н**ymna Republiky Srbsko“ уместо „**Н**ymna Republiky Srbska“, „vlajka Republiky Srbsko“ уместо „vlajka Republiky Srbska“...;
- страна 22 – „Republika Kosovo“ уместо „Kosovská republika“;

непотребно увлачење реда:

- страна 13 – „Srb
- sko nemá prístup k moru...“;

сувишне речи:

- страна 2 – „Lidija Miloševićová, ZŠ Borislava Pekića v Belehrade“ уместо „Lidija Miloševićová, ZŠ ZŠ Borislava Pekića v Belehrade“, „Gordana Obradovićová, ZŠ Iva Lolu Ribara“ уместо „Gordana Obradovićová, ZŠ ZŠ Iva Lolu Ribara“;

- страна 5 – „Prírodné dedičstvo Srbska“ вместо „Prírodné a kultúrne dedičstvo Srbska“;
- страна 44 – „c) Roklina je **erozívna/akumulačná** reliéfná forma.“ вместо „c) Roklina je **erozívna/akumulačná** forma reliéfná forma.“;
- страна 109 – „ako 50 rokov zväž“ вместо „ako 50 rokov rokov zväž“;
- страна 214 – сувишан број 3.;

изостављање акцендовања речи:

- страна 37 – „Táto holá pôda“ вместо „Tato holá pôda“;
- страна 72 – „BRÁNA“ вместо „BRANA“;
- страна 146 – „rybárstvo je stále“ вместо „rybárstvo je stale“;

непостојање размака између речи/слова/бројева и знака интерпункције/знака за проценте:

- страна 2 – „Monde neuf s. r. o.“ вместо „Monde neuf s.r.o.“;
- страна 2 – „Vydavatel'stvo Klett s. r. o.“ вместо „Vydavatel'stvo Klett s.r.o.“;
- страна 39, 73, 75, 81, 105, 107, 110, 111, 112, 113, 114, 122, 123, 126, 138, 143, 145, 146, 147, 154, 155, 157, 165, 167, 171, 184, 200, 202 – „49,5 %“ вместо „49,5%“, „92 %“ вместо „92%“, „3 %“ вместо „3%“, „50 %“ вместо „50%“, „13 %“ вместо „13%“, „42 %“ вместо „42%“, „51,3 %“ вместо „51,3%“, „41 %“ вместо „41%“, „32 %“ вместо „32%“...;
- страна 40 – „Piesočiny sú menšie piesočnaté oblasti, ktoré sa nachádzajú“ вместо „Piesočiny sú menšie piesočnaté oblasti, ktoré sa nachádzajú“;
- страна 42 – „v dĺžke 70 kilometrov“ вместо „v dĺžke 70kilometrov“;
- страна 55 – „Maljen, Povlen“ вместо „Maljen,Povlen“;
- страна 106 – „2. Zakrúžkuj písmeno“ вместо „2.Zakrúžkuj písmeno“;
- страна 142 – „podľa ich vývozu. Takmer“ вместо „podľa ich vývozu.Takmer“;
- страна 215 – „a) paličský, fruškohorský, vršacký b) Prokletije, Šar-planina, Stara planina c) Požarevac“ вместо „a)paličský, fruškohorský, vršacký b)Prokletije, Šar-planina, Stara planina c)Požarevac“;
- страна 216 – „Reke Srbije, Ústav pre učebnice a učebné pomôcky“ вместо „Reke Srbije,Ústav pre učebnice a učebné pomôcky“;

непотребан размак између речи и косе црте:

- страна 174 – „veľkoobchod/maloobchod“ вместо „veľkoobchod / maloobchod“;

сувишан знак интерпункције:

- страна 23 – „g) Zvornické jazero_____“ уместо „g) Zvornické jazero_ _____“;
- страна 34 – „dňa 3. novembra 2010“ уместо „dňa. 3. novembra 2010.“;
- страна 61 – „klesne o 0,6 °C“ уместо „klesne o 0,6 °C.“;
- страна 27 – „88 499 km²“ уместо „88.499 km²“;
- страна 123 – „Intenzívny rozvoj mestských sídel a rozširovanie ich funkcií urobili postavenie dediny čoraz ťažším.“ уместо „Intenzívny rozvoj mestských sídel a rozširovanie ich funkcií urobili postavenie dediny čoraz ťažším..“;

изостављање знака интерпункције:

- страна 9 – „Ak sa chceš dozvedieť viac o organizáciách, v ktorých je Srbsko členským štátom naskenuj QR kód.“ уместо „Ak sa chceš dozvedieť viac o organizáciách, v ktorých je Srbsko členským štátom naskenuj QR kód“;
- страна 11 – „Naskenuj QR kód a dozved' sa viac o vzťahu Republiky Srbsko s Európskou úniou a Organizáciou spojených národov.“ уместо „Naskenuj QR kód a dozved' sa viac o vzťahu Republiky Srbsko s Európskou úniou a Organizáciou spojených národov“;
- страна 64 – „juh-juhovýchod“ уместо „juhovýchodný“);

неадекватан знак интерпункције:

- страна 22 – „a) regiónu Srbsko-sever“ уместо „a) regiónu Srbsko - sever.“, „b) Srbsko -juh“-, „b) Srbsko-juh.“, „v rámci regiónu Vojvodina.“ уместо „v rámci regiónu Vojvodina.“;
- страна 115 – „ „Stratégia podnecovania pôrodnosti“ “ уместо „ „Stratégia podnecovania pôrodnosti.““;

мерна јединица је одвојена од броја у другом реду:

- страна 40 – „641 m“;
- страна 62 – „1000 mm“;
- страна 99 – „1 km²“, „6800 obyvateľov/km²“;
- страна 166 – „600 km“.

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченичка конструкција је правилна и јасна, у складу са узрастом ученика, што доприноси томе да градиво буде разумљиво ученицима којима је намењено.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом је и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником. Непознате или мање познате речи прецизно су објашњене у *Појмовнику*.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.